Rostislav Iščenko: Svět se zřítil do systémové krize. Postavíme nový svět?

- CZ24 News | 30. března 2020

SVĚT: Spojení systémové krize, krize uhlovodíkových cen a pandemie koronaviru nám může nahradit novou světovou válku, když se stane "čističem lesa" a vytřídí neživotaschopné politické formace. Ideu summitu "pětky" stálých členů Rady bezpečnosti OSN (Rusko, Velká Británie, Francie, USA, Čína), jehož provedení navrhl prezident Vladimír Putin, ústně podpořily všechny hlavy těchto států. Nicméně ani místo, ani doba, ani program setkání zatím nebyly dohodnuty.

Lidstvo je tváří v tvář hrozbám rozděleno

Ruský prezident navrhl během svého vystoupení v Jeruzalému u příležitosti 75. výročí holocaustu, aby byl uskutečněn summit. Vyjádřil vážné znepokojení nad "rozdělením světa tváří v tvář hrozbám".

"Otázky strategické stability jsou součástí programu, který vyžaduje neodkladné a mimořádné kroky. V širším kontextu se jedná se o přežití lidstva", řekl zase ministr zahraničí Ruska Sergej Lavrov.

Svým obsahem a dramatičností připomínají tato prohlášení iniciativy sovětské vlády ve druhé polovině 30-ých let. SSSR tehdy trval na společném zkrocení agresora a vytvoření za tímto účelem systému kolektivní bezpečnosti. Západ nevyslyšel sovětské vedení. V důsledku toho svět sklouznul do druhé světové války a až na základě jejích výsledků vznikl jaltsko-postupimský systém, v jehož rámci údajně žijeme dosud.

Právě údajně žijeme, jelikož de facto mechanismy jaltsko-postupimského systému dávno nefungují. Po rozpadu SSSR USA svévolně a nárazově revidovaly mechanismy regulace mezinárodních vztahů. Někdy je současný systém nazýván postjaltským, protože formálně všechny mezinárodní organizace, předpokládané Jaltskou a Postupimskou dohodou, existují, ani jedna z nich není omezena ve svých právech. Ve skutečnosti však Washington sám rozhoduje, která rozhodnutí mezinárodních organizací má on a jeho spojenci plnit, a která ne. Těm státům, které však vystupují proti diktátu USA, jejich vůdcům a mezinárodním organizacím hrozí, minimálně, sankce, v horším případě však jsou vzpurní vůdci podrobováni uvěznění na základě vymyšlených důvodů, a příliš samostatné státy – "humanitárnímu bombardování" USA.

Svět se zřítil do systémové krize

Žijeme ve světě, jehož globální ekonomika se zakládá na washingtonském konsensu (epocha washingtonského konsensu je ještě jeden rozšířený název postjaltské epochy). V politickém kontextu se však nadvláda ekonomického modelu washingtonského konsensu zabezpečuje globální hegemonií USA.

Přesněji, tak tomu bylo donedávna. Ale návrat Krymu přímo před nosem Američanů, kteří se jej už připravovali okupovat, vytlačení USA ze Sýrie, neefektivita politiky sankcí vůči Rusku, neschopnost Washingtonu přinutit Čínu, aby se podrobila jeho politickým a ekonomickým požadavkům, rozkol elit v USA a EU, stálé ekonomické konflikty mezi Amerikou a Evropskou unií – všechno toto ukázalo, že americká hegemonie končí.

Ale bez politické hegemonie USA uskutečňování hospodářské politiky washingtonského konsensu není možné.

Svět se zřítil do systémové krize. Nejbolestněji (včetně ekonomického kontextu) bije po USA a Západu celkově, jako po hlavních beneficientech rozpadajícího se washingtonského konsensu. Kdy a v jakém stavu země Západu vyjdou z krize a zda v plném složení – to není známo nikomu. K tomu se připojuje epidemie koronaviru, které by si jindy lidstvo ne že nevšimlo, ale přežilo by ji bez zvláštních otřesů, a ekonomické ztráty, při veškerém jejich rozsahu, by nebyly kritické.

Ale v podmínkách spojení epidemie se systémovou krizi, kdy zdroje i tak chybí, a ještě je třeba je utrácet na překonání epidemie a jejích následků, se začal rozpadat základ globalismu – bájeslovná jednota Západu. Země Západu se nejenom začaly zavírat před sebou navzájem karanténou, ale sklouzly k absolutně egoistické politice. Svým partnerům v rámci EU odmítají poskytnout pomoc prostřednictvím lékařských preparátů a finanční podporou. Ekonomiky států EU ztrácejí sektory, fungující v podmínkách jednoty (turistika, společná výroba – dodávky komponent z oblastí karantény přes uzavřené hranice nyní zdaleka nejsou zaručeny). USA provedly kompletní vojenskou operaci na vyvezení půl miliónu testů na koronavirus z Itálie, které jí samotné se nedostávají. Západ se noří do klasického středověku, kdy každý bojuje za sebe a všichni proti všem. A čím déle jím bude otřásat epidemie, tím hlouběji se tam propadne.

Postavíme nový svět?

Pokud starý svět končí, je nutno se domlouvat na pravidlech “překrásného nového světa”. Vlastně to navrhl Vladimír Putin.

Nový systém mezinárodních vztahů může být nastolen buď na základě výsledků světových válek (jak to bylo v letech 1914- 1918 a 1939- 1945), nebo na základě všeobecného kompromisu, který umožní vyhnout se válečnému konfliktu, jenž by hrozil zánikem všeho lidstvu.

Není známo, zda se bude konat summit “pětky” Rady bezpečnosti OSN na podzim nebo později. V každém případě stojí za to počkat, až budou jasné výsledky škod, způsobené Západu epidemií, výsledky ropné (a řekl bych energetické, jelikož plynové také) války, a také se podívat, jak hluboko klesnou západní burzy během nynější etapy globální systémové krize.

A až poté, jakmile bude jasné, kdo vlastně přežil v této napínavé bitvě, bude možné se rozhodnout, s kým a o čem má smysl hovořit.

Jediný pozitivní moment zde, jak se zdá, je, že spojení systémové krize, krize uhlovodíkových cen a pandemie koronaviru nám může nahradit novou světovou válku, když se stane “čističem lesa” a vytřídí neživotaschopné politické formace.